

“Найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагааны тухай Монгол Улс, Бүгд Найрамдах
Беларусь Улс хоорондын гэрээ”-г соёрхон батлах тухай

ХУУЛИЙН ХЭРЭГЦЭЭ, ШААРДЛАГЫГ УРЬДЧИЛАН ТАНДАН СУДАЛСАН ТАЙЛАН

Улаанбаатар хот

2026 он

НАЙРСАГ ХАРИЛЦАА, ХАМТЫН АЖИЛЛАГААНЫ ТУХАЙ
МОНГОЛ УЛС, БҮГД НАЙРАМДАХ БЕЛАРУСЬ УЛС ХООРОНДЫН
ГЭРЭЭГ СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ХЭРЭГЦЭЭ, ШААРДЛАГЫГ
УРЬДЧИЛАН ТАНДАН СУДАЛСАН ТАЙЛАН

Энэхүү урьдчилан тандан судлах ажлыг Хууль тогтоомжийн тухай /шинэчилсэн найруулга/ хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1, 13 дугаар зүйлийн 13.1, 13.2 дахь заалтын дагуу явуулав. Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.2-т заасан аргачлал буюу Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан Хууль тогтоомжийн хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судлах аргачлалын дагуу хэрэгцээ, шаардлагыг тодорхойлж, зөвлөмж гаргав. Үүнд:

Аргачлалын 2.1-т заасан дараахь үе шаттайгаар судалгааг явуулав:

Аргачлалын 2.1.1 болон 3.1-д зааснаар асуудалд дүн шилжилгээ хийв. Энэхүү гэрээ нь хоёр улсын харилцааны үндсийг тодорхойлж өгч буй хоёр улсын харилцаа, бүх салбарын хамтын ажиллагааг хөгжүүлэхэд чухал ач холбогдолтой олон улсын гэрээ бөгөөд харилцааны эрх зүйн суурь баримт бичиг болно. Олон улсын гэрээний тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1 дэх хэсэгт "Монгол Улсын олон улсын гэрээ" гэж Монгол Улс, Монгол Улсын Засгийн газраас гадаадын нэг болон хэд хэдэн улс, тэдгээрийн Засгийн газар, эсхүл олон улсын байгууллагатай тодорхой асуудлаар харилцан эдлэх эрх, хүлээх үүргийг тодорхойлон тогтоосон, олон улсын эрх зүйгээр зохицуулагдах, түүний төрөл, нэрнээс үл хамааран хоёр болон олон талын бичгээр үйлдсэн нэг, эсхүл өөр хоорондоо холбоотой хоёр болон хэд хэдэн баримт бичигт агуулагдаж байгаа олон улсын тохиролцоог ойлгоно гэж тодорхойлсон.

Тухайн асуудлаар эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь хөндөгдөж байгаа нийгмийн бүлэг, иргэд, аж ахуйн нэгж байхгүй болно.

Асуудал үүссэн шалтгаан нь хоёр улсын харилцааны суурь баримт бичиг болох энэхүү гэрээг байгуулахдаа талууд гэрээний 16 дугаар зүйлд "Энэхүү гэрээг соёрхон батлах бөгөөд Батламж жуух бичгийг солилцсон өдрөөс хүчин төгөлдөр болно" гэж тохиролцсон.

Монгол Улсын хувьд Евразийн эдийн засгийн холбоотой худалдаа, эдийн засгийн харилцааг хөгжүүлэх бодлогын хүрээнд түүний гишүүн бөгөөд Ази, Европыг холбосон дамжин өнгөрөх тээврийн гол зангилаа хэсэгт орших Бүгд Найрамдах Беларусь Улстай харилцаа, хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх үүднээс тус гэрээг байгуулсан.

Уг баримт бичиг нь хоёр талын эрх тэгш, харилцан ашигтай хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх, Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Дүрмийн зорилго, зарчмыг хэрэгжүүлэх зорилгыг агуулсан олон улсын гэрээ болно.

Аргачлалын 2.1.2-т зааснаар асуудлыг шийдвэрлэх зорилгыг тодорхойлов.

Гэрээ хүчин төгөлдөр үйлчилж эхлэхийн тулд хууль тогтоомжийн шаардлагыг бүрэн хангах зорилготой. Үүний тулд Хууль тогтоомжийн тухай хууль болон Олон улсын гэрээний тухай хуульд заасан шаардлагуудыг хангаж, хуулиар уг гэрээг соёрхон баталж, улмаар Олон улсын гэрээний тухай хуулийн дагуу Батламж жуух бичиг үйлдэх журамтай. Олон улсын гэрээний тухай хуулийн 3.1.3 дахь хэсэгт "Батламж жуух бичиг"

гэж олон улсын гэрээг Монгол Улсын Их Хурал соёрхон баталж хууль гаргасныг нотолж байгаа баримт бичгийг ойлгоно гэж тодорхойлсон.

Аргачлалын 2.1.3 болон 2.1.5, 5.1-т зааснаар тухайн асуудлыг зохицуулах хувилбаруудыг тогтоон, харьцуулан судалж, зохицуулалтын хувилбаруудыг харьцуулж дүгнэлт гаргав.

Аргачлалын 5.1-т зохицуулалтын 7 хувилбар байгаа бөгөөд 5.1.7 дахь хувилбарыг сонгов. 5.1.7-д зааснаар хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах замаар асуудлыг шийдвэрлэх зорилгыг биелүүлнэ. Энэхүү гэрээг байгуулахдаа талууд гэрээний 16 дугаар зүйлд “Энэхүү гэрээг соёрхон батлах бөгөөд Батламж жуух бичгийг солилцсон өдрөөс хүчин төгөлдөр болно” гэж тохиролцсон. Энэ нь олон улсын эрх зүйн нийтлэг зарчим бөгөөд бусад улс орнууд ч ийм арга замаар шийдвэрлэдэг уламжлалтай.

Аргачлалын 5.4-т хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах хувилбарыг шууд сонгох талаар заасан бөгөөд 5.4.3 т “Монгол Улсын олон улсын гэрээгээр Монгол Улс тухайн асуудлаар дотоодын хууль тогтоомждоо нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, шинээр боловсруулах үүрэг хүлээсэн бол” гэж заасны дагуу Аргачлалын 5.4-т зааснаар хууль тогтоомжийн төсөл шууд боловсруулах хувилбарыг сонгох нь зүйтэй гэж дүгнэв.

Зөвлөмж

Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан “Хууль тогтоомжийн хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судлах аргачлал”-ын дагуу дараахь дүгнэлт, зөвлөмжийг гаргаж байна.

Гэрээний 16 дугаар зүйлд уг гэрээг хоёр тал соёрхон батлахаар тохиролцсон тул Олон улсын гэрээний тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2 дахь хэсэгт заасны дагуу Улсын Их Хурлаар соёрхон батлуулах шаардлагатай нь тогтоогдож байгааг үндэслэн аргачлалын 5.4-т зааснаар хуулийн төсөл шууд боловсруулах хувилбарыг сонгов.

Хууль батлагдсанаар хоёр улсын харилцаа, хамтын ажиллагааг улс төр, эдийн засаг, худалдаа, боловсрол зэрэг өргөн хүрээнд хөгжүүлэх нөхцөл бүрдэнэ. Монгол Улсын хувьд Беларусь Улстай Европоос Ази уруу дамжин өнгөрөх тээврийг хөнгөвчлөх, далайд гарцгүй орнуудын хүрээнд хамтран ажиллах, харилцан дэмжих боломжтой болно. Найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагааны тухай энэхүү үндсэн гэрээг түшиглэн цаашид аль нэг салбар харилцааг хамарсан, нарийвчилсан хоёр талын баримт бичиг байгуулах эрх зүйн үндэс бий болно гэж дүгнэж байна.

Хуулийн төслийн томъёолол нь ойлгомжтой, хоёрдмол утга санаагүй, тодорхой, Монгол Улсын Үндсэн хууль, бусад хууль тогтоомжтой зөрчилдөөгүй, хууль, тогтоомжийн зүйл, заалт давхардаагүй, зөрчилдөөгүй гэж дүгнэж байна.

Энэхүү гэрээ нь “Монгол Улсын үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал” болон “Монгол Улсын гадаад бодлогын үзэл баримтлал”-д туссан “улс төр, дипломатын арга”-аар тусгаар тогтнол бүрэн эрх байдлаа хамгаалах, дэлхийн улс орнуудтай хоёр талын найрсаг харилцааг хөгжүүлэх тухай зарчимтай нийцэж байгаа бөгөөд эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн аливаа сөрөг үр дагавар үүсэхгүй.

“Найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагааны тухай Монгол Улс, Бүгд Найрамдах
Беларусь Улс хоорондын гэрээ”-г соёрхон батлах тухай

ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ҮР НӨЛӨӨГ ҮНЭЛСЭН ТАЙЛАН

Улаанбаатар хот

2026 он

**“НАЙРСАГ ХАРИЛЦАА, ХАМТЫН АЖИЛЛАГААНЫ ТУХАЙ МОНГОЛ УЛС, БҮГД
НАЙРАМДАХ БЕЛАРУСЬ УЛС ХООРОНДЫН ГЭРЭЭ”-Г СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ
ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ҮР НӨЛӨӨГ ҮНЭЛСЭН ТАЙЛАН**

НЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

Тус үнэлгээний ажлын гол зорилт нь “Найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагааны тухай Монгол Улс, Бүгд Найрамдах Беларусь Улс хоорондын гэрээ”- /цаашид “гэрээ” гэх/-г соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл /цаашид “хуулийн төсөл” гэх/-ийн үр нөлөөг үнэлж, хуулийн төслийн давхардал, хийдэл, зөрчлийг арилган, хуулийг хэрэглэхэд ойлгомжтой, хэрэгжих боломжтой байдлаар боловсруулах, улмаар түүний чанарыг сайжруулах зорилгоор үр нөлөөний судалгаа хийхэд оршино.

Хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх судалгааг Засгийн газрын 2016 оны 1 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 59 дүгээр тогтоолын 3 дугаар хавсралтаар баталсан “Хуулийн төслийн үр нөлөө тооцох аргачлал” / Цаашид “аргачлал” гэх/ -д заасны дагуу дараахь үе шаттайгаар хийлээ. Үүнд:

1. Шалгуур үзүүлэлтийг сонгох,
2. Хуулийн төслөөс үр нөлөөг нь тооцох хэсгээ тогтоох,
3. Шалгуур үзүүлэлтэд тохирох шалгах хэрэгслийн дагуу үр нөлөөг тооцох,
4. Үр дүнг үнэлэх, зөвлөмж өгөх зэрэг болно.

ХОЁР. ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТИЙГ СОНГОХ

Хуулийн төслийн үр нөлөөний үнэлгээг хийхдээ үндсэн 6 шалгуур үзүүлэлтээс доорх 3 шалгуур үзүүлэлтийг сонгов. Үүнд:

1. Зорилгод хүрэх байдал,
2. Ойлгомжтой байдал,
3. Харилцан уялдаа зэрэг болно.

Гэрээг соёрхон батлах тухай хуулийн төслийн зохицуулалт нь хуулийн төслийн үзэл баримтлал, хуулийн төслийг боловсруулах үндэслэл, шаардлагад нийцсэн эсэхийг үнэлэх үүднээс “Зорилгод хүрэх байдал” гэсэн шалгуур үзүүлэлтийг сонгов.

“Ойлгомжтой байдал” гэсэн шалгуур үзүүлэлт нь тухайн хуулийг хэрэгжүүлэх, хэрэглэх этгээдэд ойлгомжтой томъёологдсон, логик дараалалтай эсэхийг тогтоодог ба хуулийн төслөөр монгол болон гадаад хэлээр боловсруулсан гэрээний эх бичвэрийг соёрхон батлах тул уг шалгуур шаардлагатай юм.

Хуулийн төслийг соёрхон баталснаар Монгол Улсын Үндсэн хууль, холбогдох бусад хуульд нийцсэн эсэхийг “Харилцан уялдаа” гэсэн шалгуур үзүүлэлтийг ашиглан аргачлалд заасан асуултад хариулах байдлаар үнэлэхийг зүйтэй гэж үзэв.

ГУРАВ. ХУУЛИЙН ТӨСЛӨӨС ҮР НӨЛӨӨГ НЬ ТООЦОХ ХЭСГЭЭ ТОГТООХ

Хуулийн төсөл нь нэг зүйлтэй бөгөөд “Найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагааны тухай Монгол Улс, Бүгд Найрамдах Беларусь Улс хоорондын гэрээ”-г соёрхон баталж, хүчин төгөлдөр болгох зорилготой болно. Гэрээ нь хоёр улсын хооронд эрх тэгш, харилцан ашигтай хамтын ажиллагааг НҮБ-ын Дүрмийн зорилго зарчмын хүрээнд хөгжүүлэх зорилго агуулж байгаа бөгөөд оршил хэсэг болон 17 зүйлээс бүрдэнэ. Эдгээр зүйл нь хоёр талын харилцааны салбар, чиглэлийг тодорхойлох (2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11 дүгээр зүйл), хоёр талын харилцааг хэрэгжүүлэх зарчим, арга хэлбэрийг тогтоох (1, 3, 6, 8 дугаар зүйл) болон гэрээний заалтын үйлчлэлийг заах (13, 14, 15, 16, 17 дугаар зүйл) талаар зохицуулалтууд агуулсан байна.

Аргачлалын 3.2-т “Хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх хэсгийг тогтоохдоо шууд үр дагавар үүсгэж байгаа гол ач холбогдолтой зохицуулалтыг олж тогтоох нь зүйтэй” гэж заасны дагуу хуулийн төслөөр соёрхон батлагдах гэрээний гол, чухал ач холбогдолтой зохицуулалт заалтуудыг доорх байдлаар сонгон авав. Үүнд:

- “Зорилгод хүрэх байдал” шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйл болон гэрээний 2-12 дугаар зүйлийг,
- Аргачлалд заасны дагуу “Харилцан уялдаа” шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд гэрээ болон хуулийн төслийг бүхэлд нь,
- Гэрээ нь олон улсын эрх зүйн баримт бичиг тул зохистой гэж үзэн “ойлгомжтой байдал” шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд түүний нийт заалтыг тус тус хамруулав.

ДӨРӨВ. ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТЭД ТОХИРОХ ШАЛГАХ ХЭРЭГСЛИЙН ДАГУУ ҮР НӨЛӨӨГ ТООЦОХ

Хуулийн төслөөс нөлөөг тооцох хэсгийг тогтоохдоо 3 шалгуур үзүүлэлт тус бүрд хамрах хуулийн төслийн болон гэрээний заалтууд, түүнчлэн шалгуур үзүүлэлтэд тохирох шалгах хэрэгслийг доорх байдлаар хүснэгтэд сонгов.

№	Шалгуур үзүүлэлт	Үр нөлөөг үнэлэх хэсэг	Тохирох шалгах хэрэгсэл
1.	Зорилгод хүрэх байдал	Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйл болон гэрээний 2-12 дугаар зүйл	Зорилгод дүн шинжилгээ хийх
2.	Харилцан уялдаа	Хуулийн төсөл бүхэлдээ	Аргачлалын 4.10 дахь хэсэгт заасан асуултад хариулах замаар уялдаа холбоог тогтоох.

3.	Ойлгомжтой байдал	Гэрээний нийт заалт	Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 29 болон 30 дугаар зүйлд заасан шаардлага, Хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах аргачлал баримталсан эсэхийг шалгах
----	-------------------	---------------------	---

Дээрх хүснэгтийн дагуу хуулийн төслийн үр нөлөөг дараахь байдлаар үнэлж байна.

1. “Зорилгод хүрэх байдал” шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хийсэн үнэлгээ:

Гэрээний оршил хэсэгт хоёр улсын харилцааг гүнзгийрүүлэх, шинэ түвшинд гаргах, эрх зүйн үндсийг бэхжүүлэх гэсэн зорилгыг тодорхой заасан байна.

Эдгээр зорилгыг хэрэгжүүлэх үүднээс гэрээнд гадаад харилцааны хамрах хүрээ, салбар тодорхойлсон болон харилцааг хэрэгжүүлэх арга хэлбэрийг тогтоох зохицуулалтыг тусгасан заалтууд орсон.

Хоёр талын харилцааны хамрах хүрээ, салбарыг дараахь байдлаар тогтоосон байна. Үүнд:

1. Хамтын ажиллагааны чиглэлүүд (улс төр, эдийн засаг, боловсрол, шинжлэх ухаан, техник, нийгэм, соёл, хүмүүнлэг, хөдөө аж ахуйн болон харилцан сонирхсон бусад салбар, төрийн байгууллага, засаг захиргаа, иргэд болон хоорондын харилцаа)-ийг 2 болон 4 дүгээр зүйлд тусгасан. Энэ нь маш өргөн хүрээг хамарч байгаа тул харилцааг гүнзгийрүүлэх, шинэ түвшинд гаргах гэсэн гэрээний зорилгод нийцэж, түүнийг хэрэгжүүлэхэд өргөн боломжийг бүрдүүлж өгч байна.
2. Тодорхой салбарыг 7 дугаар зүйл (хөрөнгө оруулалт, худалдаа), 9 дүгээр зүйл (өнгөрөх тээвэр, далайд гарцгүй орны хамтын ажиллагаа), 10 дугаар зүйл (онцгой байдал, гамшгийн үеийн хамтын ажиллагаа) болон 11 дүгээр зүйлд (гэмт хэрэгтэй тэмцэх хамтын ажиллагаа) тусгайлан дэлгэрүүлж заасан нь харилцааг шинэ шатанд гаргах зорилготой холбоотой бөгөөд хоёр улс цаашид энэхүү тусгай салбарт илүү ач холбогдол өгч, түүнчлэн харилцааг зөвхөн найрсаг байхаар бус хоёр талд бодитойгоор ашигтай, үр дүнтэй байхаар зохицуулсан байна. Үүнээс гадна тодорхой салбарыг гэрээний зүйлүүдэд ийнхүү тусгайлан зааж өгсөн нь эдгээр зүйл дээр тулгуурлан шинэ хэлэлцээр, эсхүл баримт бичиг байгуулж, харилцааг баяжуулахад дөхөмтэй болгож байна.

Харилцааг хэрэгжүүлэх арга хэлбэрийн тухайд 3 дугаар зүйлд бүх түвшний яриа хэлэлцээ хийх талаар, 6 дугаар зүйлд НҮБ болон олон улсын бусад байгууллагын хүрээнд хамтран ажиллах талаар, 8 дугаар зүйлд аж ахуйн төлөөлөгчийн газар нээхийг дэмжих талаар, 12 дугаар зүйлд сонирхсон аль нэг асуудлаар хэлэлцээр байгуулах боломжийн талаар тус тус тусгажээ. Өөрөөр хэлбэл хоёр улс хоорондоо бүх түвшинд, форматаар тогтмол яриа хэлэлцээ хийх, мөн баримт бичиг байгуулах замаар харилцааг гүнзгийрүүлэх, шинэ түвшинд гаргах, эрх зүйн үндсийг бэхжүүлэх гэсэн зорилгыг биелүүлэх талаар тусгажээ. Энэ нь харилцааг хөгжүүлэх хялбар бөгөөд нэмэлт болзол нөхцөл, зардал шаардахгүй арга хэлбэр юм.

2. “Харилцан уялдаа” шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хийсэн үнэлгээ:

Хууль тогтоомжийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх аргачлалын 4.10-д заасан хуулийн төслийн уялдаа холбоог тогтоох асуултад хариулт өгөх замаар шалгав.

Асуулт	Хариулт
Хуулийн төслийн зохицуулалт тухайн хуулийн зорилттой нийцэж байгаа эсэх	Тийм
Хуулийн төслийн “Хууль тогтоомж” гэсэн хэсэгт заасан хуулиудын нэр тухайн харилцаанд хамаарах хууль мөн эсэх	Хуулийн төсөлд “Хууль тогтоомж” гэсэн хэсэг байхгүй
Хуулийн төсөлд тодорхойлсон нэр томъёо тухайн хуулийн төслийн болон бусад хуулийн нэр томъёотой нийцэж байгаа эсэх	Тийм
Хуулийн төслийн зүйл, заалт тухайн хуулийн төсөл болон бусад хуулийн заалттай нийцэж байгаа эсэх	Тийм
Хуулийн төслийн зүйл, заалт тухайн хуулийн төслийн болон бусад хуулийн заалттай давхардсан эсэх	Үгүй
Хуулийн төслийг хэрэгжүүлэх этгээдийг тодорхой тусгасан эсэх	Тийм
Хуулийн төсөлд шаардлагатай зохицуулалтыг орхигдуулсан эсэх	Үгүй
Хуулийн төсөлд төрийн байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүргийг давхардуулан тусгасан эсэх	Үгүй
Төрийн байгууллагын чиг үүргийг төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоодоор гүйцэтгүүлэх боломжтой эсэх	Үгүй
Татварын хуулиас бусад хуулийн төсөлд албан татвар, төлбөр, хураамж тогтоосон эсэх	Үгүй
Тухайн хуулийн төсөлд тусгасан тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой зохицуулалтыг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд тусгасан эсэх	Хуулийн төсөлд зөвшөөрөлтэй холбоотой зохицуулалт байхгүй
Монгол Улсын Үндсэн хууль болон Монгол Улсын олон улсын гэрээнд заасан хүний эрхийг хязгаарласан зохицуулалт тусгасан эсэх	Үгүй

Хуулийн төслийн зүйл, заалт жендерийн эрх тэгш байдлыг хангасан эсэх	Тийм
Хуулийн төсөлд шударга бус өрсөлдөөнийг бий болгоход чиглэсэн заалт тусгагдсан эсэх	Үгүй
Хуулийн төсөлд авлига, хүнд суртлыг бий болгоход чиглэсэн заалт тусгагдсан эсэх	Үгүй
Хуулийн төсөлд тусгасан хориглосон хэм хэмжээг зөрчсөн этгээдэд хүлээлгэх хариуцлагын талаар тодорхой тусгасан эсэх	Хуулийн төсөл хариуцлага хүлээлгэх харилцаанд хамаарахгүй

3. “Ойлгомжтой байдал” шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хийсэн үнэлгээ

Хуулийн төслийн зохицуулалт нь найруулга, хэлзүйн болон агуулгын хувьд ойлгомжтой байдлаар томъёологдсон эсэхийг Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлд заасан хууль тогтоомжийн төслийн эх бичвэрийн агуулгад тавих нийтлэг шаардлага, мөн хуулийн 30 дугаар зүйлд заасан хуулийн төслийн хэл зүй, найруулгад тавих нийтлэг шаардлагын хүрээнд доорх байдлаар үнэлгээ хийв.

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлд заасан Хуулийн төслийн эх бичвэрийн агуулгад тавих нийтлэг шаардлага	
Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн зохицуулалт	Хуулийн төслийн зохицуулалтад үнэлгээ хийсэн байдал
29.1.1.Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээнд нийцсэн, бусад хууль, үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал, Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлоготой уялдсан байх	Шаардлага хангасан
29.1.2.тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцаанд хамаарах асуудлыг бүрэн тусгасан байх	Шаардлага хангасан
29.1.3.тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцааны хүрээнээс хальсан асуудлыг тусгахгүй байх	Шаардлага хангасан
29.1.4.тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцаанд үл хамаарах хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах буюу хүчингүй болсонд тооцох тухай заалт тусгахгүй байх	Шаардлага хангасан
29.1.5.зүйл, хэсэг, заалт нь хоорондоо зөрчилгүй байх	Шаардлага хангасан
29.1.6.хэм хэмжээ тогтоогоогүй, тунхагласан шинжтэй буюу нэг удаа хэрэгжүүлэх заалт тусгахгүй байх	Шаардлага хангасан
29.1.7.бусад хуулийн заалтыг давхардуулан заахгүйгээр шаардлагатай бол түүнийг эш татах, энэ тохиолдолд эшлэлийг тодорхой хийж, хуулийн нэр болон хэвлэн нийтэлсэн албан ёсны эх сурвалжийг бүрэн гүйцэд заасан байх	Шаардлага хангасан

29.1.8.тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцаа, хуулийн үйлчлэх хүрээ, эрх зүйн харилцаанд оролцогч хүн, хуулийн этгээдийн эрх, үүрэг, зохицуулалтад удирдлага болгох зарчим, харгалзан үзэх нөхцөл байдал, нийтийн эрх зүйн этгээдийн чиг үүрэг, эрх хэмжээ, тэдгээрийг биелүүлэх журмыг тусгасан байх	Шаардлага хангасан
29.2.Хуулийн төсөлд шаардлагатай тохиолдолд эрх зүйн хэм хэмжээг зөрчсөн этгээдэд хүлээлгэх хариуцлага, хуулийн хүчин төгөлдөр болох хугацаа, хууль буцаан хэрэглэх тухай заалт, хуулийг дагаж мөрдөх журмын зохицуулалт, бусад хуулийн зүйл, хэсэг, заалтыг хүчингүй болсонд тооцох, зарим үг, өгүүлбэр, тоо, тэмдэг хасах талаар тусгана	Шаардлага хангасан
29.3.Шаардлагатай тохиолдолд бусад хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах болон хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай дагалдах хуулийн төслийг боловсруулна	Шаардлага хангасан
29.4.Энэ хуулийн 14.5-д зааснаас бусад хуулийн төслийг дагалдуулан анхдагч болон шинэчилсэн найруулгын төслийг өргөн мэдүүлэхийг хориглоно	Шаардлага хангасан
Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 30 дугаар зүйлд заасан хуулийн төслийн хэлзүй, найруулгад тавих нийтлэг шаардлага	
30.1.1.Монгол Улсын Үндсэн хууль, бусад хуульд хэрэглэсэн нэр томъёог хэрэглэх	Шаардлага хангасан
30.1.2.нэг нэр томъёогоор өөр өөр ойлголтыг илэрхийлэхгүй байх	Шаардлага хангасан
30.1.3.үг хэллэгийг монгол хэл бичгийн дүрэмд нийцүүлэн хоёрдмол утгагүй товч, тодорхой, ойлгоход хялбараар бичих	Шаардлага хангасан
30.1.4.хүч оруулсан нэр томъёо хэрэглэхгүй байх	Шаардлага хангасан
30.1.5.жинхэнэ нэрийг ганц тоон дээр хэрэглэх	Шаардлага хангасан

ТАВ. ҮР ДҮНГ ҮНЭЛЖ, ЗӨВЛӨМЖ ӨГӨХ

Энэ үе шатанд үр дүнг баримтжуулж, үнэлж, зөвлөмж өгөв.

1. **Үр дүнг баримтжуулах:** Үр нөлөөний үнэлгээг хийхдээ хуулийн төсөл, гэрээ болон хуулийн төслийн үзэл баримтлалыг ашиглав.
2. **Үнэлэх:** Хуулийн төслийг 3 шалгуур үзүүлэлтэд тохирсон шалгах хэрэгслийг ашиглан үнэлгээг хийхэд дараахь үр дүн гарав. Үүнд:
 - Зорилгод хүрэх байдал: Энэхүү шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төсөл болон гэрээний зорилго нь олон улсын эрх зүйн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн хэм хэмжээ, зарчмыг баримталж энхийг эрхэмлэсэн гадаад бодлого явуулах талаарх Монгол Улсын Үндсэн хуулийн заалт болон Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал, Гадаад бодлогын

үзэл баримтлалд тусгаар тогтнол, язгуур эрх ашгийг улс төр, дипломатын аргаар хамгаалах тухай тодорхойлсонтой бүрэн нийцэж байна. Үүнээс гадна хуулийн төсөл, гэрээнд тусгасан зохицуулалтуудыг харьцуулан судлахад хуулийн төслийн болон гэрээний зорилтыг хэрэгжүүлэхэд үр нөлөөтэй гэж дүгнэв.

- Харилцан уялдаа: Аргачлалд заасан асуултад хариулах байдлаар хуулийн төслийн уялдаа холбоог шалгахад шаардлага хангасан бөгөөд бусад хууль, тогтоомжтой зөрүү үүсэхгүй гэж үзэв.
- Ойлгомжтой байдал: Хуулийн төсөл, гэрээний эх бичвэр нь Хууль тогтоомжийн тухай хуульд заасан агуулга, хэл зүй, найруулгад тавих нийтлэг шаардлагыг хангасан гэж үзэв.

3. Зөвлөмж өгөх

Шалгуур үзүүлэлт дээр тулгуурласан үнэлгээг үндэслэн гэрээг соёрхон баталж, хүчин төгөлдөр болгох нь гадаад бодлогын хэрэгжилтэд үр нөлөөтэй гэж дүгнэв. Хуулийн төсөл болон гэрээнд тусгасан зохицуулалтууд нь гэрээний зорилготой нийцэж, түүнийг хэрэгжүүлэхэд үр дүнтэй байна. Хуулийн төслийн томъёолол нь ойлгомжтой, хоёрдмол утга санаагүй, тодорхой, Монгол Улсын Үндсэн хууль, бусад хууль тогтоомжтой зөрүү гарахгүй гэж үзэв.

-oOo-

“Найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагааны тухай Монгол Улс, Бүгд Найрамдах
Беларусь Улс хоорондын гэрээ”-г соёрхон батлах тухай

ХУУЛИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХТЭЙ
ХОЛБОГДОН ГАРАХ
ЗАРДЛЫН ТООЦОО
ХИЙСЭН ТАЙЛАН

Улаанбаатар хот

2026 он

ҮНДЭСЛЭЛ

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсэгт заасны дагуу “Найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагааны тухай Монгол Улс, Бүгд Найрамдах Беларусь Улс хоорондын гэрээ”-г соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл батлагдсанаар иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагын үйл ажиллагаанд үүсэх зардлыг Монгол Улсын Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан “Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоо хийх аргачлал” /цаашид “аргачлал” гэх/-ын дагуу тооцлоо.

ХЭЛЭЛЦЭЭР СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬ БАТЛАГДСАНААР ИРГЭН, ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭД ҮҮСЭХ ЗАРДЛЫН ТАЛААР

“Найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагааны тухай Монгол Улс, Бүгд Найрамдах Беларусь Улс хоорондын гэрээ”-г соёрхон батлах тухай хуулийн төсөлд иргэн, хуулийн этгээдэд шууд үүрэг бий болгосон заалт тусгаагүй бөгөөд хуулийг хэрэгжүүлэх этгээд нь Монгол Улсын Засгийн газар тул аргачлалд заасны дагуу иргэн, хуулийн этгээдийн хувьд зардал үүсгэх эсэхийг тооцоолох шаардлагагүй байна.

ХЭЛЭЛЦЭЭР СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬ БАТЛАГДСАНААР УЛСЫН ТӨСВӨӨС ҮҮСЭХ ЗАРДЛЫН ТАЛААР

“Найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагааны тухай Монгол Улс, Бүгд Найрамдах Беларусь Улс хоорондын гэрээ”-г соёрхон батлах тухай хуулийн төсөлд найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагааг хэрэгжүүлэхдээ Монгол Улс Бүгд Найрамдах Беларусь Улстай яриа хэлэлцээ хийх, хоёр талын уулзалт зохион байгуулах болон баримт бичиг байгуулах талаар заасан нь дипломат харилцааны хэвийн ажиллагаа бөгөөд үүнийг хэрэгжүүлэх зардал нь Монгол Улсын ГХЯ-ны жил бүрийн төсөвт тусгагдсан. Иймд хуулийг хэрэгжүүлснээр улсын төсөвт нэмэлт зардал, ачаалал үүсэхгүй гэж үзэв.